

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA
NYHEDSBREV NR. 62, december 2021
ISSN: 1904-1233

REDAKTÖRENS SPALT

Bästa läsare!

Årets heraldiska julklapp har utkommit, Nils Bartholdys doktorsavhandling *Det danske kongevåben fra Valdemarerne til Frederik VI – studier i Danmarkshistoriens heraldiske spejl*. Den hör hemma på varje heraldiska önskelista. Se i nyhetsbrevet hur den kan anskaffas. Föreläsningsprogrammet till konferensen i Åbo i maj 2022 har uppdaterats, kom ihåg att reservera dagarna. Vi påminner om medlemsavgiften för 2022, var uppmärksam på att det nu via SHS-hemsida är möjligt att betala med kort. Redaktören riktar ett stort tack för alla bidrag, både stora och små bidrag är mycket välkomna, och skickas till ct.von.christierson@gmail.com. Alla nyhetsbrevets läsare önskas god jul och ett gott och lyckligt heraldiskt nytt år.

Carl-Thomas von Christierson

INNEHÅLL:

- S. 1: REDAKTÖRENS SPALT
- S. 2: NYA MEDLEMMAR, 11. NORDISKA HERALDISKA KONFERENSEN
- S. 4: DEN FILOSOFISKE DOKTORGRAD TILDELES NILS BARTHOLDY
- S. 8: DANSK HERALDISK SELSKAB
- S. 9: SOCIETAS HERALDICA LUNDENSIS
- S. 10: SVENSKA HERALDISKA FÖRENINGEN
- S. 12: HERALDISKA SAMFUNDET, ETT FINSKT VAPEN SKURET I TRÄ
- S. 15: EN HERALDISK OPDAGELSE
- S. 17: EN GRAVHÄLL I BRYSSEL

Följande nya medlemmar önskas varmt välkomna i SHS:

Espen Alm, Drammen, Norge
Andreas Bylund, Knivsta, Sverige
Asgeir Christiansen, Flornes, Norge
Håvard Karlsen, Tromsø, Norge
Jan E. Karlsson, Uppsala, Sverige
Roger Nordnes, Rælingen, Norge
T. A. Smith Hoen, Skiptvet, Norge
Sara Katarina Szeto, Vancouver, Canada

11. NORDISKA HERALDISKA KONFERENSEN PÅ ÅBO SLOTT

Foto: <https://snogeholmslott.se/intressant-fakta-om-abo-slott>

Nyhetsbrevet påminner om 11. Nordiska heraldiska konferensen på Åbo slott 27 – 29 maj 2022. Konferensen arrangeras av Finlands nationalkommitté för genealogi och heraldik i samarbete med Åbo museicentral med temat:

Heraldisk formgivning i medaljkonsten.

Föreläsningsprogram:

Ylva Haidenthaller: 'Medaljens syfte: Bruk och betydelse under tidig modern tid'

Tuukka Talvio: 'Heraldik i medaljkonsten'.

Tom C. Bergroth: 'Statssymbolik vid ett svenskt tronskifte år 1818'.

Wilhelm Brummer: 'Akseli Gallen Kallela och medaljen till riksföreståndaren Gustaf Mannerheims ära år 1919'.

Carl-Thomas von Christerson: 'Finsk pappersindustri i medaljkonsten. Text och bildspråkets utveckling från 1930- till 1970-talet'.

Martin Tunefalk: 'Personmedaljer och social status under svenskt 1600- och 1700-tal.'

Tom Bergroth: 'Traditionen med heraldiska vapen i finska personmedaljer under 1800- och 1900-talet.'

Nils G. Bartholdy: 'Kung Christian I av Danmark och hans vapen i italienska medaljer.'

Det slutgiltiga programmet förväntas vara färdigt senare på våren 2022, men reservera redan nu dagarna till konferensen i de historiska ramarna på Åbo slott. Angående praktiska detaljer se det preliminära programmet som kom med senaste nummer av Heraldisk Tidskrift.

Åbo slott: Drottningssalen, Åbo museicentral, foto Pekka Kujanpää

DEN FILOSOFISKE DOKTORGRAD TILDELES NILS BARTHOLDY

Fredag den 26. februar 2021 forsvarede Nils Bartholdy sin doktordisputats *Det danske kongevåben fra Valdemarerne til Frederik VI – studier i Danmarkshistoriens heraldiske spejl* foran et både opmærksomt og engageret heraldisk publikum i auditorium 23.0.50 på København Universitet, Amager. Det var for alle fremmødte en stor dag for heraldikken men især for Præses Nils Bartholdy, der denne dag på fornemmeste vis satte kronen på sit livsværk med tildelingen af doktorgraden. Formelt set skal den godkendes af Fakultetsrådet, men samtlige opponenter har indstillet at det sker.

Selve forsvaret ledtes af dekanen for det Humanistiske Fakultet, Kirsten Busch Nielsen, der kort orienterede om forsvarets forløb og de tider der skulle overholdes. Herefter redegjorde Præses for sit livslange forhold til heraldikken og baggrunden for sin afhandling. Han fremhævede særlig to punkter, først at han som arkivar ved Rigsarkivet hele tiden har haft adgang til arkivalierne selv, det at rent fysisk have dem mellem hænderne, og det andet, hans hjertebarn, den offentlige heraldik. Ganske vist er der med bogen tale om en akademisk afhandling, men han har dog hele tiden haft for øje, at den skulle være letlæselig også for den der ikke har heraldiske forudsætninger. Og med ordene ”måske ikke fuldkommen så dog udkommen” overlod Nils Bartholdy ordet til den første officielle opponent, dr.phil. Carsten Porskrog Rasmussen, museumsinspektør ved museet på Sønderborg slot og adjungeret professor ved Aarhus Universitet.

Præses i diskussion med Carsten Jahnke

Det blev under eftermiddagen på et tidspunkt sagt, at forsvaret af en disputats er opponenternes fest, og sådan blev det. Med skarpsindighed, levende interesse for emnet og med særdeles omfattende kundskaber og erfaringer tog Porskrog fat på sin andel af opponenternes roller – formalia. En afhandling skal have kritik og mangler påpeges alene af den grund, at når en afhandling er antaget til forsvar skal den tages alvorligt fordi dens præmisser er anerkendt. Porskrog fremhævede for eksempel at den empiriske side var i orden, et særdeles omfattende kildemateriale og både inden- og udenlandsk speciallitteratur er gennemgået og analyseret. Afhandlingens komparative udblik er rosværdigt og heraldisk holder den og dens analyser et endda meget højt niveau. Hans kritiske bemærkninger gik først og fremmest på teorien bag værket, hvorvidt de fremsatte teser i virkeligheden var teser der efterprøves i de empiriske undersøgelser og de fremkomne resultater gavner formålet i sammenhængen. Porskrog savnede et overordnet projekt og klare rammer for afhandlingen og hævdede, at årsagen skal findes i at afhandlingen

i virkeligheden er sammensat af flere større eller mindre delprojekter. Et andet synspunkt var at afhandlingen er tyngt af heraldisk traditionalisme og savner heraldikkens sociologi. En normativ heraldik vil hævde at en fejl er en fejl, hvor et mere åbent fortolkningssind viser mod en mere dynamisk fortolkningsvej.

Efter pausen var det statsheraldiker, fil. dr. Henrik Klackenberg fra Riksarkivet i Stockholm der Ex Auditorio diskuterede afhandlingen. Han indledte med at fremhæve den som et nyt standardværk der vidner om sin forfatters grundighed og eminente kendskab til den relevante litteratur. Afhandlingens billedmateriale er af usædvanlig høj kvalitet og kan i sig selv fungere som et samlet kildemateriale der nu er gjort tilgængeligt. Han påpegede som sin forgænger også de strukturelle problemer og spurgte retorisk hvorvidt de mange interessante detaljer også var relevante? Herpå fulgte en venskabelig diskussion mellem fagfæller om striden mellem Danmark og Sverige om retten til at bruge trekronervåbenet. Et par eksempler: Havde Præses et svar på hvornår dette våben opstod? I hvor høj grad viste våbenet en union af tre riger og hvilke riger var der i så fald tale om? Han erkendte Præses som en dansk patriot men ville han anerkende at der også kunne være tale om Skåne som det tredje rige? Var der i afhandlingens fortolkninger en danskvenlig tendens, hvortil Præses bestemt hævdede sin objektivitet.

Tegning: Allan Tønnesen

Som sidste og officielle anden opponent fungerede dr.phil.habil. Carsten Jahnke, lektor i historie ved Københavns Universitet. Hans rolle var at bore i detaljerne og efterprøve argumenter og konklusioner. Og minsandten om det ikke var lykkedes ham at finde et seglaftryk i papir i en korrespondance mellem dronning Dorothea og hendes søster som præses ikke var bekendt med. Korrespondancen var ellers omtalt i en af afhandlingens litterære kilder.

Jahnke var først og fremmest taknemmelig for dette nye vigtige værk, også for afsnittet om herolder som første opponent havde fremhævet som en af de mindre sideprojekter uden klar rolle i sammenhængen. Som historiker var han enig med sine forgængere som opponenter, at Præses vej frem til temaet for afhandlingen var uklar. Dertil påpegede han, at arkivalierne og Rigsarkivets kilder ikke var nok, også den historiske kontekst skulle have været med i større omfang, simpelt hen fordi heraldik eksisterer i en

historisk virkelighed. Med andre ord, de kategoriske udsagn på basis af arkivalierne skulle i langt højere grad have været efterprøvet historisk. Til dette svarede Præses bl.a. at han havde sat sig en heraldisk opgave og ikke at skrive Danmarks historie.

Jahnke afsluttede med at citere bedømmelsesudvalgets konklusion, hvor det for eksempel bliver fremhævet, at afhandlingen er et meget stort og originalt arbejde der også sætter en række vigtige spørgsmål ind i en international sammenhæng. Den omhyggelige kortlægning af de heraldiske stridigheder mellem Danmark og Sverige er værdifuld og et selvstændigt bidrag til forståelsen af de århundredelange konflikter. Den viser i praksis hvordan den symbolske fremtrædelsesform for kongemagten har haft væsentlig betydning og er værd at studere.

Herefter forlod dekanen og opponenterne lokalet for kort efter at vende tilbage og erklære, at man i enighed og med stor glæde indstillede Nils Bartholdy til den filosofiske doktorgrad. Også Nyhedsbrevet ønsker Nils Bartholdy hjertelig til lykke, ikke kun med doktorgraden men også med udgivelsen af dette storværk indenfor dansk heraldiske videnskab, der nu er tilgængeligt for enhver der vil et par spadestik dybere ned i Danmarkshistoriens heraldiske udtryk gennem kongevåbenet.

Carl-Thomas von Christerson

Disputatsen er udgivet af Museum Tusculanums Forlag og medlemmerne i Societas Heraldica Scandinavica tilbydes at købe den online direkte fra forlaget til særprisen 380 DDK + fragt. I boghandelen er den vejledende pris 475 DDK.

Mere information og bestilling via <https://www.mtp.dk/details.asp?eln=203870>

Nils Bartholdy ønskes til lykke efter forsvaret af Martin Sunnqvist, Henric Åsklund og Claus Berntsen

NILS G. BARTHOLDY

DET DANSKE KONGEVÅBEN FRA VALDEMARERNE TIL FREDERIK VI

STUDIER I DANMARKSHISTORIENS HERALDISKE SPEJL

494 sider • 322 illustrationer
indb. • 21 × 26 cm
ISBN 978 87 635 4696 6
DKK 475 • \$ 73 • € 64 • £ 57

Museum Tusculanums Forlag
Rådhusvej 19
2920 Charlottenlund

www.mtp.dk • 3234 1414 • info@mtp.dk

Få 20%
rabat på
mtp.dk

I denne bog ses danmarkshistorien fra en heraldisk synsvinkel. Kongevåbenets fremkomst, udvikling og betydning følges fra det ældste kendte eksempel på våbenet med løver og hjerter eller blade fra ca. 1194 til en komposition med mange felter. Deres betydninger og motivering for deres antagelse forklares i lyset af den førte politik. Baggrunden for og opfattelsen af de tre kroner behandles fra før Kalmarunionens dannelse i 1397 og videre til den langvarige dansk-svenske strid om dem i 1500- og 1600-tallet.

Våbenerne for kongetitlerne 'de Venders' og 'de Goters' opfattes som udtryk for prætention. Det gjaldt også i særlige sammenhænge Norges øksebærende løve, der af kongesønner og hertuger blev brugt som prætentionsvåben for titlen 'arving til Norge'. Våbenet med to løver for Sønderjylland/Slesvig, en afledning af kongevåbenet, tolkes som led i den danske kongemagts forhold til især de holstenske grever og de gottorpske hertuger.

Arvekongedømmets behov for suverænitetsymbolik er skildret på baggrund af udenlandske forbilleder. Til sidst gennemgås den langvarige proces efter 1814, der førte til, at den norske løve måtte udtages af kongevåbenet i 1819.

Dannebrogskorset i flaget og som skjoldfigur og legenden om Dannebrog's fald fra himlen er ligesom kongekronens udvikling fra åben til lukket form behandlet i særlige kapitler.

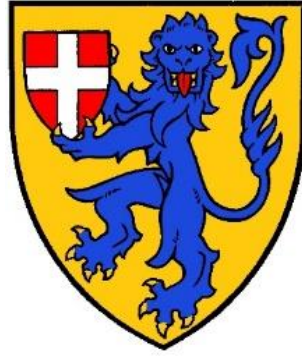
Der er lagt vægt på udsagn i akter vedrørende fredsforhandlinger og diplomatisk korrespondance, og polemiske og propagandistiske skrifter er undersøgt. Symbolikken og det politiske potentiale i kongernes våbenmærker blev især tydelige i konfliktsituationer. Kongevåbenets mange felter er illustreret med eksempler på segl, mønter, våbenbøger, ordensriddervåbener, kalkmalerier, relieffer, tegninger, træsnit, stik, gravmæler, faner og andre tekstiler, regalia m.m.

Nils G. Bartholdy var 1970-2014 arkivar i Rigsarkivet. Som dets heraldiske konsulent fra 1985 behandlede han bl.a. sager om brug af det kongelige våben og kongekronen. Han er styrelsesmedlem i Heraldisk Selskab (Societas Heraldica Scandinavica) og medlem af l'Académie internationale d'héraldique, siden 2007 som 1. vicepræsident.

Denne afhandling er af Det Humanistiske Fakultet ved Københavns Universitet antaget til offentligt at forsvares for den filosofiske doktorgrad.

Forsvaret finder sted den 26. november 2021 kl. 13.00 på Søndre Campus, Emil Holms Kanal 4, lok. 23.0.50, 2300 København S.

DANSK HERALDISK SELSKAB

SOCIETAS HERALDICA DANICA

DANSK AFDELING AF *SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA*

PROTEKTOR: HANS KONGELIGE HØJHED PRINS JOACHIM

AKTIVITETER 2021-2022

Foredrag:

Sted: Alle foredrag foregår i Rosenborgs foredragssal, Øster Voldgade 4B - over gården. Indgang via porten Øster Voldgade 4B. Præcist fremmøde, *porten låses kl. 19:20*.

Pris: 50 kr. pr. foredrag, der betales kontant. Lige penge bedes medbragt. Alternativt kan der betales 150 kr. for fem foredrag (oktober-marts) ved indbetaling til selskabets konto (Danske Bank 1551-3719354025). Dette tilbud gælder kun for medlemmer af SHS.

Tirsdag 25. januar 2022 kl. 19.30

Tegner Stefan Lægaard Andersen:

Nye våbener til Beredskabsstyrelsen – en heraldisk kunstners proces

Tirsdag 22. februar 2022 kl. 19.30

Riddarhusgenealog, fil.kand. Magnus Bäckmark:

Riddarhusets vapensköldar

Tirsdag 29. marts 2022 kl. 19.30

Elizabeth Roads, Secretary to the Order of the Thistle, fhv. Snawdoun Herald:

Scotland – is it really heraldry?

SOCIETAS HERALDICA LUNDENSIS

PROGRAM DECEMBER 2021 – MARS 2022

FREDAGEN DEN 10 DECEMBER 2021 KL. 13.15

försvarar Ylva Haidenthaller sin avhandling

The Medal in Early Modern Sweden: Significances and Practices,

som kan vara intressant för heraldiker. För mer information om själva disputationsakten, se <https://www.kultur.lu.se/om-institutionen/kalendarium/evenemang/doctoral-thesis-defence-ylva-haidenthaller-art-history-and-visual-studies/>.

Avhandlingen kan laddas ned här: <https://mediehistorisktarkiv.se/new-book-on-medals-as-a-media-format-the-medal-in-early-modern-sweden/>

Efter disputationen bjuder Societas Heraldica Lundensis in till eftersits till självkostnadspris. Plats bestäms senare, anmäl ditt intresse till shl@heraldik.org.

ONSDAGEN DEN 2 FEBRUARI 2022 KL. 18.15

Seminarium, Sessionsrummet, vån. 1 Juridicum, Lilla Gråbrödersgatan 4-6, Lund

Martin Sunnqvist: Motiv i domares sigill runt år 1700

Anmäl ditt intresse till shl@heraldik.org

ONSDAGEN DEN 2 MARS 2022 KL. 18.15

Seminarium, Sessionsrummet, vån. 1 Juridicum, Lilla Gråbrödersgatan 4-6, Lund

Henric Åsklund: Jan Ranekes ex libris-konst

Anmäl ditt intresse till shl@heraldik.org

Med reservation för ändringar.

VENSKA HERALDISKA FÖRENINGEN

Det svenske heraldiske selskabs 45-årsjubilæum

Lørdag den 9. oktober samledes en stor skare forventningsfulde heraldiske entusiaster i Landstingssalen på Malmö Rådhus for at fejre Svenska Heraldiska Föreningens 45-års jubilæum. På væggene i denne sal hænger en omfattende samling af danske og svenske kongeportrætter der illustrerer Malmös historie som både dansk og svensk by.

Formanden Henric Åsklund bød velkommen og præsenterede en oversigt over de første 20 års modtagere af foreningens fortjenstmedalje. Medaljen blev indstiftet 10. juni 2002 og tildeles en person eller organisation der har gjort store indsatser for specielt heraldikken i Sverige eller mere alment i Norden, f. eks en heraldisk kunstner, en foreningsaktiv eller en person der har gjort sine kundskaber i teoretisk heraldik tilgængelige for en større kreds. Herefter uddeltes medaljen til formanden for Norsk Heraldiske Forening Kaare Seeberg Sidselrud, Kgl. våbnmaler Ronny Andersen fra Danmark og Martin Sunnqvist fra Sverige der er formand for Societas Heraldica Scandinavica. Alle tre kvitterede med hver sit illustrerede foredrag.

Kaare Seeborg Sidselrud talte om ”Ny norsk kommuneheraldik – nye retsregler, kommunereform og den heraldiske konsekvens”, nok så spændende, men fra et heraldisk synspunkt noget deprimerende, da de omtalte reformer ikke har befordret et godt og korrekt heraldisk formsprog. Ronny Andersens foredrag var ”Spredte fund fra de danske ridderordeners våbenbøger” hvortil han viste en lang række eksempler på mere skrækkelige, mislykkede og kunstnerisk uheldige detaljer, men også vellignende, levende og smukke detaljer, der vidnede om det fineste kunstneriske håndlag. Martin Sunnqvist talte om ”Heraldik og andre symboler i nordiske middelalderlige lovhåndskrifter. Alle tre foredrag gav anledning til livlige kommentarer og spørgsmål.

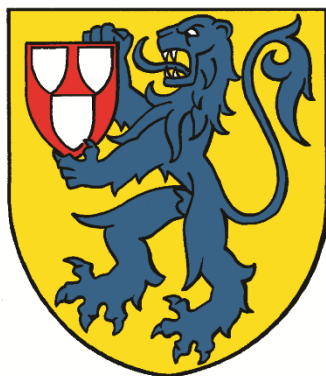
Forinden det tredje foredrag var der først kaffe og chokolademuffins i velkendt generøs svensk størrelse serveret i den store Knudssal, hvorefter arkivar Olle Nordquist fra Malmö Rådhusarkiv talte om ”Malmøs byvåben” og foreviste rådhusets heraldiske udsmykning. Et særdeles velfunderet, illustrativt og ikke mindst veloplagt bidrag til dagens program.

De to øvrige modtagere af fortjenstmedaljen, Svenska Heraldiska Föreningens mangeårige revisor Kenneth Wulcan och Riddarhuset, der som den første institution blev belønnet, kunne ikke være tilstede og har fået deres medaljer overrakt på anden måde.

Dagen blev afsluttet med middag i Rådhuskällarens lokale for mindre selskaber, hvor deltagerne kunne forsyne sig fra den veldækkede filet- og salatbuffet.

Carl-Thomas von Christiernson

HERALDISKA SAMFUNDET

Heraldiska Samfundet håller årsmöte tisdagen den 11 januari kl. 18 på Riddarhuset i Stockholm. På dagordningen står bland annat bokslut för 2017–2021 och val av styrelse.

I samband med årsmötet högtidlighålls Samfundets 30-årsjubileum. Heraldiska Samfundet grundades den 11 januari 1992 och har till uppgift att främja forskning i heraldik samt en levande heraldisk konst.

Information om program, föredrag m.m. går ut inom kort. För mer information kontakta sekreteraren Magnus Bäckmark på magnus.baeckmark@gmail.com.

Välkomna!

ETT FINSKT VAPEN SKURET I TRÄ

Den belgiska träskäraren Patrick Damiaens (f. 1966) har nyligen skurit ett vapen för PhD, MBA Vesa Vanhanen som i nästan 25 år arbetat vid EU-Kommissionen i Bryssel.

Förlagan är en vapenteckning av Jukka Suvisaari och vapnet är registrerat som nr. 1337 i Suomen Heraldinen Seuras vapenregister. Skölden är delad med ovan i silver en svart tärna och nedan samma men i motsatta färger. Som hjälmprydnad ses två tärnvingar varemellan ett granskott, allt i silver. Tärnan syftar på släktens ursprungliga hemort, Äyräpää kommun på Karelska näset, där den är vanlig. Även vapnet för Äyräpää har en tärna i svart. Silvertärnan (havterne på dansk) är den flyttfågel som har den längsta sträckan mellan sin häckningsplats och sina vinterkvarter och syftar på vapentagarens resor. Granskottet symboliserar vapentagarens förnamn - Vesa betyder skott av en växt eller planta.

Foto: Patrick Damiaens

Patrick Damiaens har sin verkstad i den historiska staden Maaseik där målarna Jan och Hubert van Eyck föddes. Sedan 1990 arbetar Patrick Damiaens med framställning av traditionellt träskärararbete, skulpturer och ornament till både belgisk och internationell publik. Han gör även kopior och rekonstruktioner i trä och håller sedan 1993 kurser i träskärning. Heraldiska vapen utgör en stor del av hans produktion, men han gör även paneler, spegelramar och möbeldekorer. Hans rikhaltiga samling av bilder och modeller underlättar studiet av olika tidsperioders karaktäristiska drag och bidrar till att tillämpa arbeten till envar stilart och personliga önskemål vid beställningar.

Med sitt intresse för hantverk, konst och historia är Patrick Damiaens utbildad möbelsnickare i Maaseik med tre års fortsatta studier vid Don Bosco Institute i Liège. Den särskilda Lièges-stilen är kännetecknad av rik men samtidigt intimt skuren dekor i ek av högsta kvalitet. Patrick Damiaens filosofi är att komposition och sammanställning av detaljer i ett arbete skall vara unik och inte kunna återfinnas i andra alster. Han är för närvarande den enda fulltidsträskäraren i Flandern.

Arbetet med att framställa ett nytt vapen börjar med en teckning i full skala av vapnet med varje detalj noga angiven. Om inte en förlaga lämpar sig, får en heraldisk konstnär göra en nyteckning av vapnet så exempelvis de rätta proportionerna säkras.

Foto: Patrick Damiaens

Själv säger Patrick Damiaens att “His woodcarvings have been highly sought after for their sculpted design and details. When you commission a piece of work from Patrick, you are guaranteed it will be a remarkable piece of art, detailed in its design and made of quality to be proudly displayed. His work is tailored to each of his clients, and comes to be a design after many meetings and conversations to achieve what his clients are looking for.” År 2015 tilldelade belgiska regeringen honom The Golden Badge of Honour — “The Elites of Labour”. Omkring 90 % av hans alster är beställningar från utlandet. Intresserade kan ta del av hans hemsida <https://www.patrickdamiaens.info/> med rikhaltiga illustrationer och där även kontaktuppgifter hittas.

Carl-Thomas von Christiernson

Billeder af figurerne: Københavns Museum

Bag en skillevæg i rådhusårnet på Københavns Rådhus har man gjort en heraldisk opdagelse. Figurer fra den æresport, der af Københavns Kommune var rejst på Højbro Plads i anledning af Christian IX og dronning Louises guldbryllop i 1892, har i omkring 50 år været glemt og gemt bag en skillevæg, der nok oprindeligt blev rejst i forbindelse med en ombygning. Siden glemte man alt om figurerne, der først nu er blevet genopdaget. At de tidligere har været udstillet, ses af at besøgende har skrevet navne, initialer og andre slags indskrifter på figurerne. Æresporten var dekoreret med det danske kongevåben med skjoldholdere, rigsvåbenet, Københavns våben og våbener for de fyrstehuse, kongeparret via deres børns ægteskaber var forbundet med. Hertil kom løver og øverst en genius holdende en fakkel. De farvelagte figurer er i gips og modelleret af Vilhelm Bissen (1836-1913). Københavns Museum blev efter opdagelsen tilkaldt for at bese figurerne og vurdere deres tilstand, og der arbejdes nu på at udstille dem mere permanent. Der kan læses mere på Københavns Museums hjemmeside her: <https://cphmuseum.kk.dk/nyheder/skulpturer-fra-kongeligt-guldbryllop-genfundet-i-raadhustaarnet> og på TV2 Lorry her: <https://www.tv2lorry.dk/koebenhavn/glemte-skulpturer-fundet-bag-skillevaeg-nu-bliver-de-vist-frem>

Æresporten fra 1892: www.kbh billeder.dk

EN GRAVHÄLL I BRYSSEL

På Museet för historia och konst i Bryssel finns flera heraldiska föremål utställda. Ett av dem är denna gravhäll som mäter 2,7 m. i höjden och 1 m. i bredden. Den sattes över Wilhelm de Goux, herre till Wedergraete och hans hustru Bernardine de Mol. De fyra hopmonterade mässingplattorna antas vara gjutna i antingen Antwerpen eller Mechelen. Gravhällen är försedd med emaljerade vapen, en rikhaltig gravyr och reparationer i polerat och färgat vax. Den blev dock inte helt färdig emedan dödsuppgift för Wilhelm de Goux aldrig tillfogades. Gravhällen härstammar från kyrkan i Wijnegem nära Antwerpen. Museet anger att gravhällen är från 1552, det år då Bernardine de Mol avled, men enligt annan uppgift anges året 1555 på den röda lilla rektangulära kartuschen överst.

Wilhelm de Goux, som avled 12 mars 1588, var son till Joose de Goux och Catherine de Grispere (Gryspere) vars respektive vapen ses överst till vänster, de Goux: en svart kvadrerad sköld med i 1 och 4 fält ett lejon och i 2 och 3 fält en fläkt örn, alla i guld och de Grispere en silversköld varpå tre svarta sparrar. Inte alla vapenfärger har bevarats.

Bernardine de Mol avled 27 juni 1552 och var dotter till Gaspard de Mol och Adriana van der Noot vars respektive vapen ses överst till höger, de Mol: en röd sköld beströdd med 20 biljetter (5-5-5-5) och fem spetsrutor i kors, alla i silver och van der Noot: i guld fem svarta musslor i kors och i kanton till vänster en mindre sköld med vapen Assche – i guld en blå bjälke varpå en rött Andreaskors. Vapnet ses även nästnederst till höger.

Gravyren är ett kapitel för sig. Bårdens vackert utformade gotiska bokstäver inramas av raka linjer och binds i varje hörn ihop av rondeller som visar de fyra evangelisterna. De sexton vapnen är alla upphängda i slingande band med den finessen, att alla är upphängda i antingen gravhällens övre kant, i vapenskölden strax ovanför eller i ett band.

Centralt i gravhällens övre hälft ses det graverade de Gouxvapnet med två lejon som sköldhållare och ett valspråk IN LABORE VIRT (virtute). Under detta ses en ängel som i ett band håller alliansvapnet de Goux och de Mol med valspråket SINE VIRTUTE NICHIL (nihil). Under detta ytterligare en ängel hållande alliansvapnet de Goux och de Wale. Barbe de Wale var Wilhelm de Goux andra hustru. Hennes vapen är kvadrerat med i 1 och 4 fältet i blått tre guldfåglar (2-1) och i 2 och 3 fältet en svart sköld med ett sköldhuvud i silver vari tre röda sparrar bredvid varandra. På gravhällen ses flera andra band med latinska sentenser.

De övriga vapnen visar parvis vågrätt Bossut och Hinckart, De LW (Luu) och Nassov (Nassau), de Rye och Heetvelt, Galle och Assche och längst ner fyra vapen för Laleyn, Liekerke, Erpt och Hastricht.

Inskriptionen i gravhällen kanter har i museet tolkats som:

CHY GIST AUSSI MESSIRE GUILLAUME DE GOUX

CHEVALIER FILS DU DIT JOSSE, SEIGNEUR DE LA TERRE DE WEDERGRATE
MEERBEKE, GAIGES ET QUI TREPASSA

LA ET DAME

BERNARDINE DE MOL SA COMPAIGNE QUI TREPASSA XVE L II LE XXVII DE JUING.

För intresserade hittas en närmare beskrivning på franska här:

<https://www.genealogieonline.nl/genealogie-peeters-rouneau/I18651.php>

Carl-Thomas von Christiernson